

Kader Topstructuur en Topfuncties Rijk 2023

Samenvatting

Jaarlijks verantwoorden de ministeries wijzigingen in hun topformatie aan BZK. BZK maakt in overleg met de ministeries jaarlijks een departementale kaart waarin de actuele topstructuur en topformatie van een ministerie is weergegeven.

Het ministerie van BZK controleert of de (niveau-indelingen van de) topfuncties onderbouwd terug te voeren zijn op het Functiegebouw Rijk (FGR). Als dat het geval is, worden de wijzigingen opgenomen in een door BZK geactualiseerde departementale kaart.

Door de dgDOO wordt aan de SG Commissie HRM advies gevraagd over de vaststelling van de departementale kaarten. Gehoord hun advies wordt het voorstel voor akkoord aan het SGO voorgelegd en vervolgens aan de minister van BZK.

De actuele departementale kaarten met de topstructuur en topformatie worden na vaststelling door de minister van BZK, gepubliceerd op Rijksportaal en op www.Rijksoverheid.nl.

Bij een voorstel voor nieuwe topfuncties/topstructuren of het wijzigen van topfuncties en topstructuren zijn ministeries en uitvoeringsorganisaties verplicht een advies te vragen aan O&P Rijk |Organisatieadvies.

Indien een ministerie zelf beschikt over expertise met betrekking tot en ervaring heeft met het gebruik en de toepassing (volgens de Leidraad en het Kader Topstructuur) van het FGR, is een advies van Organisatieadvies niet verplicht.

Voor een beperkt aantal topfuncties is vooraf instemming van BZK nodig. Het gaat het om:

- de functies vanaf schaal 16 met een managementverantwoordelijkheid¹ die rechtstreeks vallen onder de secretaris-generaal van een ministerie, met uitzondering van stafdirecteuren;
- functies van alle eindverantwoordelijke directeuren van agentschappen.

Bij de toetsing van wijzigingen in de departementale topstructuur en topformatie wordt getoetst of antwoord wordt gegeven op de volgende vragen:

- Zijn er binnen de organisatie of het werkveld waarin de organisatie opereert omstandigheden die een andere samenstelling van de topstructuur rechtvaardigen?;
- Betekent de nieuwe structuur een uitbreiding van het aantal topfuncties of een verandering van de onderlinge verhouding tussen topfuncties?;
- Hoe is de benchmark² met andere ministeries?
- Past de wijziging binnen de kaders van het kabinetsbeleid?;
- Wordt voldaan aan de kaders uit het FGR?;
- Ligt aan de wijziging een onderbouwd topformatievoorstel ten grondslag?

Als een ministerie de toetsingskaders onjuist toepast, is er geen overeenstemming -in de zin van art. 3 Coördinatiebesluit organisatie, bedrijfsvoering en informatiesystemen rijksdienst³- en heeft de formatie/organisatiewijziging op het betreffende ministerie niet plaatsgevonden. In dat geval heeft de minister van BZK de bevoegdheid om de ontzetting door het ministerie in kwestie toegekende indelingsniveaus structureel terug te draaien.

¹ Dit geldt ook in het geval deze functies op tijdelijke basis -voor tenminste 24 maanden- worden ingesteld, bijvoorbeeld in het kader van een programma of project.

² Voor zover mogelijk en voor zover relevant.

³ Zie Staatsblad 2018, 354

Voorwoord/inleiding

Kaderstelling

Op grond van het Coördinatiebesluit organisatie, bedrijfsvoering en informatiesystemen rijksdienst⁴ kan BZK rijksbrede kaders vaststellen ter bevordering van de eenheid, de kwaliteit of de efficiëntie van de bedrijfsvoering door de ministeries. Voor de organisatie en formatie van de ministeries bevat het besluit daartoe een verplichting. Op basis daarvan zijn het Kader Topstructuur en Topfuncties Rijk 2007 en 2017 vastgesteld. Het Functiegebouw Rijk (FGR) is in de CAO Rijk verankerd. Zowel het Kader als het FGR betreffen de organisatie en formatie van de rijksdienst en hebben een relatie met het rijksfunctiewaarderingssysteem FUWASYS 2020: het conform de CAO vastgestelde normeringsstelsel voor de bepaling van de zwaarte van functies.

Topformatie heeft betrekking op topfuncties van schaal 16 tot en met niveau 19 (N19).

Waar topfuncties in niveau 19 niet kunnen worden verantwoord aan de hand van het functiewaarderingssysteem (dat loopt tot en met schaal 18), gelden voor de functies op dit niveau de beschrijvingen uit de bijlage 1: TMG-voorbeeld functies als extra vergelijkingsmateriaal, naast de bestaande functietypering van Topmanager-Generaal N19 uit het FGR.

Het kader topstructuur en topfuncties Rijk geldt voor het ministerie van Defensie voor de topfuncties die ook door burgerpersoneel kunnen worden ingevuld. Omdat het ministerie van Defensie niet is aangesloten op het FGR wordt door Defensie gebruikt gemaakt van het functiewaarderingssysteem FUWADEF. Defensie geeft vervolgens aan met welke functietypering uit het FGR de specifieke functie het meest matcht en onderbouwt dit.

Waarom een gewijzigd Kader Topstructuur en Topfuncties Rijk?

In het najaar van 2022 heeft de Auditdienst Rijk (ADR) een evaluatie uitgevoerd naar het Kader Topstructuur en Topfuncties Rijk 2017⁵. Directe aanleiding voor de evaluatie was dat het Kader topstructuur en topfuncties Rijk 2017 in 2022 inmiddels vijf jaar bestond. De ADR heeft onderzocht of het Kader wordt begrepen en toegepast door de stakeholders. En of het bijdraagt aan de doelstellingen van het topformatiebeleid⁶. Ook is gevraagd welke aanbevelingen voor verbeteringen de stakeholders hebben. De ADR deed dit onderzoek in opdracht van het DG Digitalisering en Overheidsorganisatie (DGDOO). DGDOO is systeemverantwoordelijk voor het Kader Topstructuur en Topfuncties Rijk.

Het geactualiseerde Kader topstructuur en topfuncties Rijk 2023 biedt de ministeries enerzijds een raamwerk aan voor de inrichting van hun topstructuur en anderzijds de ruimte om de eigen organisatie voortdurend aan te kunnen passen aan de eisen van de tijd. Een goed georganiseerde rijksoverheid speelt immers soepel in op nieuwe wensen en verwachtingen van politiek en burgers. Zij moet nieuwe uitdagingen snel kunnen oppakken.

⁴ Staatsblad 2018, 354

⁵ Gepubliceerd op www.rijksoverheid.nl

⁶ De rijksbrede doelstellingen van het topformatiebeleid zijn:

- Het waarborgen van gelijkheid, kwaliteit en cohesie in waardering(sverhoudingen) (top)formatie en (top)structuur ministeries (wildgroei voorkomen) via monitoring;
- Het voorkomen van opwaartse druk door 'deksels op de potten';
- Zuinige omgang met mensen en middelen;
- Bevorderen van transparantie en interne mobiliteit.

Procedure

Jaarlijks verantwoorden de ministeries wijzigingen in hun topformatie achteraf aan BZK. Deze jaarlijkse opgave start aan het eind van elk kalenderjaar met de aanschrijving door BZK van alle secretarissen-generaal van de ministeries, met het verzoek om alle in dat jaar doorgevoerde wijzigingen in de topstructuur en de topfuncties vanaf schaal 16 onderbouwd te verantwoorden aan BZK. In bijlage 3 is een voorbeeld brief opgenomen.

Alle mutaties in de topformatie van ministeries moeten worden gerapporteerd, zowel die in de topfuncties die volgens de in het Kader beschreven procedure al eerder (vooraf) voor instemming zijn voorgelegd, als die in de functies die de ministeries achteraf moeten melden (de meeste). Dit geldt ook als functies op tijdelijke basis voor de duur van tenminste 24 maanden worden ingesteld, bijvoorbeeld in het kader van een programma of project.

BZK maakt in overleg met de ministeries jaarlijks een departementale kaart waarin de actuele topstructuur en topformatie van een ministerie is weergegeven. Door de hieronder beschreven procedure met departementale kaarten worden de departementale topfuncties interdepartementaal beter vergelijkbaar. De departementale kaarten kunnen tevens als referentie- en vergelijkingsmateriaal dienen voor andere ministeries bij de bepaling of herijking van de eigen topstructuur en topformatie. Dit komt ten goede aan het doel van het topformatiebeleid: het borgen van gelijke waarderingsgrondslagen bij de waardering van functies en het bieden van transparantie over de waardering van topfuncties.

Toetsing achteraf: departementale kaarten

De door BZK in overleg met de ministeries jaarlijks te vervaardigen departementale kaarten komen tot stand op grond van aan BZK door de ministeries verstrekte gegevens over de laatst goedgekeurde topstructuur - tot op directie-, inspectie- en dienstniveau - en topformatie van een ministerie.

De departementale kaarten geven aan welke topstructuur en topformatie voor het betrokken ministerie als uitgangssituatie voor verdere aanpassingen van kracht is.

De betrokken secretaris-generaal van het ministerie geeft aan welke wijzigingen zich met toepassing van het Kader in de topstructuur en de topfuncties van het ministerie hebben voorgedaan. Deze wijzigingen worden vervolgens achteraf getoetst.⁷

Het ministerie van BZK controleert of de (niveau-indelingen van de) topfuncties onderbouwd terug te voeren zijn op het Functiegebouw Rijk (FGR). Als dat het geval is, worden de wijzigingen opgenomen in een door BZK geactualiseerde departementale kaart.

Daarna wordt door de dgDOO aan de SG Commissie HRM advies gevraagd over de vaststelling van de departementale kaarten. Gehoord dit advies wordt het voorstel voor akkoord aan het SGO voorgelegd en vervolgens aan de minister van BZK.

De actuele departementale kaarten met de topstructuur en topformatie worden na vaststelling gepubliceerd op Rijksportaal en op www.Rijksoverheid.nl. De rapportage wordt ook getotaliseerd opgenomen in de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk.

Bij een voorstel voor nieuwe topfuncties/topstructuren of het wijzigen van topfuncties en topstructuren zijn ministeries en uitvoeringsorganisaties verplicht een advies te vragen aan O&P Rijk |Organisatieadvies.

⁷ Aanbevolen wordt dat een topformatievoorstel in het lopend jaar collegiaal wordt afgestemd met BZK/DGDOO voor een transparant vaststellingsproces van het voorstel achteraf.

Indien een ministerie zelf beschikt over expertise met betrekking tot en ervaring heeft met het gebruik en de toepassing (volgens de Leidraad en het Kader Topstructuur) van het FGR, is een advies van O&P Rijk |Organisatieadvies niet verplicht.

Bij twijfel over de toepassing van het Kader op één of meer topfuncties vindt nader overleg plaats tussen BZK en het betrokken ministerie. De minister van BZK neemt in deze uitzonderingsgevallen uiteindelijk een beslissing over de niveau-indeling van de betrokken functie, na hierover advies van de SG Commissie HRM te hebben ontvangen.

Als een ministerie de toetsingskaders onjuist toepast, is er geen overeenstemming -in de zin van art. 3 Coördinatiebesluit organisatie, bedrijfsvoering en informatiesystemen rijksdienst⁸- en heeft de formatie/organisatiewijziging op het betreffende ministerie niet plaatsgevonden. In dat geval heeft de minister van BZK de bevoegdheid om de onterecht door het ministerie in kwestie toegekende indelingsniveaus structureel terug te draaien.

Toetsing vooraf: instemming BZK nodig

Voor een beperkt aantal topfuncties is vooraf instemming van BZK nodig. Het gaat om:

- de functies vanaf schaal 16 met een managementverantwoordelijkheid⁹ die rechtstreeks vallen onder de secretaris-generaal van een ministerie, met uitzondering van stafdirecteuren. Het gaat om bijvoorbeeld:
 - de directeuren-generaal,
 - de inspecteurs-generaal en
 - directeuren van planbureaus¹⁰
 - plaatsvervangend secretaris-generaal
- functies van alle eindverantwoordelijke directeuren van agentschappen.

Voor de topfuncties waarover vooraf overeenstemming met de minister van BZK noodzakelijk is, stellen de ministeries -na overleg met de directie Ambtenaar & Organisatie¹¹- een topformatievoorstel op, al dan niet met hulp van O&P Rijk |Organisatie-Advies. De secretaris-generaal van het betreffende ministerie legt het topformatievoorstel voor instemming voor aan de dgDOO.

Een topformatievoorstel behandelt één functie of een samenstel van functies. Dit laatste zal vooral het geval zijn als een nieuwe organisatie of een nieuw organisatieonderdeel wordt ingesteld. Een topformatievoorstel geeft uitleg over de ontwikkelingen die de aanleiding vormen voor de nieuwe topformatie. Daarnaast staan de uitgangssituatie (de huidige inrichting en topfuncties van de organisatie) en de nieuw voorgestelde situatie (de nieuwe inrichting en topfuncties van de organisatie) in het voorstel beschreven. De niveau-indelingen van de topfuncties in het topformatievoorstel worden onderbouwd aan de hand van het FGR¹². Vanwege het feit dat het FUWASYS slechts

⁸ Zie Staatsblad 2018, 354

⁹ Dit geldt ook in het geval deze functies op tijdelijke basis -voor tenminste 24 maanden- worden ingesteld, bijvoorbeeld in het kader van een programma of project.

¹⁰ Het gaat hierbij om het Centraal Planbureau (onderdeel van EZK), het Sociaal Cultureel Planbureau (onderdeel van VWS) en het Planbureau voor de Leefomgeving (onderdeel I&W).

¹¹ En de dgABD in geval van een lid van de TMG-groep.

¹² Of in geval van het ministerie van Defensie de toets aan het FUWADEF, waarbij Defensie vervolgens onderbouwd aangeeft met welke functietypering uit het FGR de specifieke functie het meest matcht. en onderbouwt dit.

waarderingcriteria geeft tot en met schaal 18, is in bijlage 1 een omschrijving opgenomen van de voorkomende voorbeeldfuncties op het niveau 19¹³.

Bij de toetsing van wijzigingen in de departementale topstructuur en topformatie van ministeries -die aan BZK moeten worden voorgelegd- wordt getoetst of antwoord wordt gegeven op de volgende vragen:

- Zijn er binnen de organisatie of het werkveld waarin de organisatie opereert omstandigheden die een andere samenstelling van de topstructuur rechtvaardigen?;
- Betekent de nieuwe structuur een uitbreiding van het aantal topfuncties of een verandering van de onderlinge verhouding tussen topfuncties?
- Hoe is de benchmark¹⁴ met andere ministeries?
- Past de wijziging binnen de kaders van het kabinetsbeleid.
- Wordt voldaan aan de kaders uit het FGR?.
- Ligt aan de wijziging een onderbouwd topformatievoorstel ten grondslag?

Bij de toetsing van functies of organisatiewijzigingen die vooraf moeten worden voorgelegd betreft dgDOO de SG Commissie HRM. Met een pre-advies vanuit de directie Ambtenaar & Organisatie van BZK wordt het voorstel in het overleg van de SG Commissie HRM besproken en door de dgDOO, namens de minister van BZK, vastgesteld.

Voorstellen zijn ook mogelijk in gevallen waarin het Kader geen uitkomst biedt en een afzonderlijk oordeel van BZK noodzakelijk wordt geacht. De afdeling Organiseerbeleid van de directie Ambtenaar & Organisatie van BZK is dan voor overleg daarover beschikbaar en zal meewerken aan een soepele en snelle afhandeling van topformatievoorstellen voor individuele functies of groepen functies. Zo blijft maatwerk mogelijk dat tegemoetkomt aan de bijzondere wensen en omstandigheden van een bepaald ministerie.

Instelling programma- of project DG-functie

Eind 2020 is op verzoek van het Overleg van Secretarissen-Generaal (SGO) door DGDOO en DGABD een leidraad opgesteld voor de instelling van programma- en project-DG functies. Ook voor instelling van zo'n functie is -met inachtneming van de hierboven genoemde vereisten- vooraf instemming van BZK/dgDOO verplicht.

De leidraad, ook wel aangeduid met de term "spoorboekje" beschrijft de procedure die moet worden gevolgd in geval van instelling van de functie van programma- of project DG. Deze leidraad is opgenomen als bijlage 2.

Voor de instelling van een programma- of project DG moet zijn voldaan aan de volgende criteria:

- grote complexiteit van het project/programma, bijvoorbeeld blijkend uit het ministerie- en bestuurslagen overstijgende karakter van het programma of project;
- zwaar extern overleg, waarin bindende standpunten namens minister(s) worden ingenomen;
- groot politiek en/of maatschappelijk afbreukrisico van het project of programma;
- grote autonomie van de project-/programma-organisatie, tot uitdrukking komend in zeer grote beleidsvrijheid, beslissingsvrijheid en discretionaire bevoegdheden.

¹³ Bijlage 1 laat onverlet dat er ook DG-, IG- en programma- of project DG-functies op S18 kunnen voorkomen. De indeling daarvan geschiedt op basis van de waarderingcriteria van FUWASYS/FGR.

¹⁴ Voor zover mogelijk en voor zover relevant.

Kabinetsbeleid inzake (vrijgestelde) plaatsvervangers

De functie van *vrijgestelde* plaatsvervanger (functionaris zonder eigen takenpakket of portefeuille) komt in dit Kader en het FGR niet voor. Achterliggende gedachte is dat het niet wenselijk is deze vorm van management te institutionaliseren.

Bijlage 1. PSG-functie (S18) en N19 voorbeeld functies

De secretaris-generaal en plaatsvervangend secretaris-generaal

Bij elk ministerie is volgens Koninklijk Besluit van 18 oktober 1988 (Staatsblad 1988, 499) een secretaris-generaal belast met de ambtelijke leiding van het ministerie.

De functie van plaatsvervangend secretaris-generaal, wordt gewaardeerd volgens schaal 18 wanneer aan een aantal voorwaarden wordt voldaan:

- de functie moet deel uitmaken van de ambtelijke leiding van het ministerie en uit dien hoofde een inbreng hebben in de strategische departementsbrede beleidsvorming.
- De functiehouder treedt verder op als plaatsvervanger van de secretaris-generaal en is belast met de aansturing van onder hem ressorterende onderdelen van het ministerie, met name de sfeer van de bedrijfsvoering. De functiehouder vervult in voorkomende gevallen op basis van een taakverdeling elementen van de functie van secretaris-generaal.

De directeur-generaal N19

De directeur-generaal geeft leiding aan een directoraat-generaal van een ministerie. Dit betreft een structureel organisatieonderdeel, overeenstemmend met een departementaal of maatschappelijk te onderscheiden sector of beleidsveld.

De functie van directeur-generaal komt in drie verschijningsvormen voor:

- 1) als hoofd van een essentiële beleidseenheid binnen een departement;
- 2) als hoofd van een portefeuille bestaande uit structurele beleids- en stafeenheden (bijv. de directeur-generaal als lid van de bestuursraad van een ministerie met in de portefeuille een aantal beleids- en stafdirecties van het ministerie);
- 3) als hoofd van een rijksbreed staf-directoraat-generaal, waarin één of meer van de PIOFACH-functies voor de rijksdienst worden behartigd.

De functie van directeur-generaal is gekoppeld aan niveau 19. De instelling van een directeur-generaal komt in de ministerraad aan de orde.

De directeur-generaal grote uitvoeringsorganisatie N19

De directeur-generaal grote uitvoeringsorganisatie staat aan het hoofd van een zeer omvangrijke, binnen het ministerie als zelfstandige eenheid gepositioneerde uitvoeringsorganisatie. De directeur-generaal grote uitvoeringsorganisatie N19 staat op hetzelfde niveau als de overige directeuren-generaal (en de inspecteur-generaal). De directeur-generaal grote uitvoeringsorganisatie N19 is hoog in de departementale organisatie gepositioneerd, direct onder de secretaris-generaal.

De functie van directeur-generaal grote uitvoeringsorganisatie N19 heeft de volgende kenmerken:

a) grote complexiteit van het uitvoeringsterrein:

De directeur-generaal grote uitvoeringsorganisatie N19 staat aan het hoofd van een uitvoeringsorganisatie die overheidstaken uitvoert met een zeer grote complexiteit.

De zeer grote complexiteit komt tot uitdrukking in:

- de inhoudelijke complexiteit (bijv. technisch moeilijk uitvoerbare wet- en

regelgeving);

- de complexiteit van de processturing op het uitvoeringsterrein (bijvoorbeeld zeer veel tegengestelde belangen die bij de uitvoering een rol spelen).

b) zwaar extern overleg:

De directeur-generaal grote uitvoeringsorganisatie (N19) staat aan het hoofd van een uitvoeringsorganisatie die namens de minister veelvuldig bindende standpunten inneemt met belangrijke gevolgen in extern overleg tot op het hoogste niveau, waarin belangrijke tegenstellingen moeten worden overbrugd. Daaronder valt bijvoorbeeld:

- overleg met maatschappelijke organisaties;
- overleg met overheden op lokaal, regionaal en provinciaal niveau;
- het innemen van standpunten in procedures bij nationale en internationale rechters.

c) structureel politiek en maatschappelijk afbreukrisico van het uitvoeringsterrein:

De directeur-generaal grote uitvoeringsorganisatie N19 staat aan het hoofd van een uitvoeringsorganisatie die overheidstaken uitvoert met structureel een grote politieke en/of maatschappelijke gevoeligheid. De politieke gevoeligheid blijkt onder meer uit:

- de structureel grote mediabelangstelling;
- de structurele aandacht vanuit de Tweede Kamer;
- de sterke aandacht van de minister

De maatschappelijke gevoeligheid blijkt onder meer uit de grote gevolgen voor de positie van burgers, die bijvoorbeeld samenhangt met de rechtstreekse consequenties van de uitvoering voor hen.

d) autonomie:

Daarbij geldt dat de uitvoeringsorganisatie op het betreffende terrein van overheidszorg een prominente eigen verantwoordelijkheid heeft. De directeur-generaal beschikt over een zeer grote beslissingsvrijheid en grote discretionaire bevoegdheden. Als toetspunt geldt dat de uitvoeringsorganisatie een zeer substantiële omvang en opbouw en een fors budget heeft in vergelijking met andere uitvoeringsorganisaties. De functie directeur-generaal uitvoeringsorganisatie behoeft de instemming van de ministerraad.

De inspecteur-generaal N19

Positionering inspecteur-generaal

De inspecteur-generaal staat aan het hoofd van een omvangrijke, binnen het ministerie duidelijk zichtbaar gepositioneerde inspectie en heeft een even zware positie als de directeurs-generaal. De inspecteur-generaal is hoog in de departementale organisatie gepositioneerd, direct onder de secretaris-generaal. Dit is in overeenstemming met de Kaderstellende Visie op Toezicht van het kabinet. De functie van inspecteur-generaal N19 omvat alle wegingsfactoren:

a) grote complexiteit van het inspectieterrein:

De inspecteur-generaal N19 staat aan het hoofd van een toezichtorganisatie die overheidstaken uitvoert met een grote complexiteit. Deze grote complexiteit komt tot uitdrukking in:

- de inhoudelijke complexiteit (bijvoorbeeld technisch moeilijk uitvoerbare inspectietaken);
- de complexiteit van de processturing op het inspectieterrein (bijvoorbeeld veel *(teb) zwaar extern overleg*;

De inspecteur-generaal (N19) staat aan het hoofd van een organisatie die namens de minister veelvuldig bindende standpunten inneemt in extern overleg tot op het hoogste niveau. Daaronder valt bij voorbeeld:

- overleg met maatschappelijke organisaties;
- overleg met overheden op lokaal, regionaal en provinciaal niveau;
- overleg in internationaal verband.

Deze standpunten raken de strategische koers van de organisatie of geven daaraan nadere invulling.

c) structureel politiek en/of maatschappelijk afbreukrisico:

De inspecteur-generaal N19 staat aan het hoofd van een organisatie die toezichttaken uitvoert met een structureel grote politieke en/of maatschappelijke gevoeligheid.

De politieke gevoeligheid blijkt onder meer uit:

- de structureel grote mediabelangstelling;
- de structurele aandacht vanuit de Tweede Kamer;
- de sterke aandacht van de minister.

De maatschappelijke gevoeligheid blijkt onder meer uit de grote betrokkenheid van burgers, die bijvoorbeeld samenhangt met de rechtstreekse consequenties van het toezicht voor burgers en bedrijven.

d) autonomie:

Deze zwaarte van de functie wordt bevestigd doordat de inspectieorganisatie een grote mate van handelingsvrijheid heeft bij het bepalen van prioriteiten.

De inspecteur-generaal heeft zeer grote beslissingsvrijheid en discretionaire bevoegdheden. Dit speelt bijvoorbeeld bij het zelfstandig vaststellen van het jaarplan en de daarin opgenomen prioriteiten van de inspectiedienst door de inspecteur-generaal.

Als toetspunt geldt dat de organisatie een zeer substantiële omvang en opbouw en een fors budget heeft in vergelijking met andere toezichtorganisaties.

De functie van inspecteur-generaal is gekoppeld aan niveau 19. De instelling van een inspecteur-generaal komt in de ministerraad aan de orde.

De programma- of project-directeur-generaal N19 (zie ook bijlage 2)

De programma- of project-directeur-generaal geeft leiding aan een breed programma of project met een grote complexiteit en een grote politieke en/of maatschappelijke gevoeligheid. Het kan gaan om onderwerpen die departementsoverstijgend zijn, maar ook om belangrijke onderwerpen die aan één ministerie

zijn toe te delen. De opdrachten zijn ingewikkeld en tijdelijk en vragen bijzondere politieke aandacht. De programma/project-directeur-generaal is een tijdelijke, voor een duidelijk in de tijd begrensde activiteit of programma aangestelde overheidsmanager.

De 'programma/projecthoudende minister' stelt vooraf een omschrijving van het programma of project op met daarin de hoofdlijnen en uitgangspunten.

De programma- of projectomschrijving bevat het verwachte resultaat en de voorziene tijdsperiode. De aangezochte programma/project-directeur-generaal krijgt veelal inspraak in de inrichting van het project. Programma's of projecten die een directeur-generaal rechtvaardigen zijn bijvoorbeeld gericht op de realisatie van belangrijke 'beleidsproducten' met een zeer hoog afbreukrisico, op ingewikkelde reorganisatietrajecten (bijv. herstructurering van een sector of opbouw van een vitale nieuwe organisatie), of op (onderhandelings)processen (zoals de voorbereiding van een gezichtsbepalend internationaal evenement met zeer grote veiligheidsrisico's).

Het kan ook gaan om crisissituaties die zich plotseling voordoen en waarbij een spoedeisende en daadkrachtige aanpak met een groot maatschappelijk uitstralings-effect nodig is.

Voor de instelling van een programma/project-directeur-generaal moet worden voldaan aan de volgende criteria:

- a) grote complexiteit van het project/programma, bijvoorbeeld blijkend uit het departements- en bestuurslagen overstijgende karakter van het programma of project;
- b) zwaar extern overleg, waarin bindende standpunten namens minister(s) worden ingenomen;

- c) groot politiek en/of maatschappelijk afbreukrisico van het project of programma;
- d) grote autonomie van de project-/programma-organisatie, tot uitdrukking komend in zeer grote beleidsvrijheid, beslissingsvrijheid en discretionaire bevoegdheden.

De functie van project-directeur-generaal is gekoppeld aan niveau 19. De instelling van een project-directeur-generaal komt in de ministerraad aan de orde.

Bijlage 2. Instelling programma- en project DG-functies

Criteria voor het instellen van een Programma (project-) DG:

- grote complexiteit van het project/programma, bijvoorbeeld blijkend uit het ministerie- en bestuurslagen overstijgende karakter van het programma of project;
- zwaar extern overleg, waarin bindende standpunten namens minister(s) worden ingenomen;
- groot politiek en/of maatschappelijk afbreukrisico van het project of programma;
- grote autonomie van de project-/programma-organisatie, tot uitdrukking komend in zeer grote beleidsvrijheid, beslissingsvrijheid en discretionaire bevoegdheden.

Het verzoek aan dgDOO tot het instellen van een programma DG gaat vergezeld van een formatievoorstel. Het formatievoorstel geeft uitleg over:

- de ontwikkelingen die de aanleiding vormen voor de nieuwe topformatie.
- de uitgangssituatie (de huidige inrichting en topfuncties van de organisatie) en
- de nieuw voorgestelde situatie (de nieuwe inrichting en topfuncties van de organisatie)
- de gevolgen van de voorgestelde aanpassing van de formatie voor de overige onderdelen.

In dit voorstel passen noties over

- de omvang, complexiteit en duur van het programma die bij het DG-niveau behoren,
- de omvang die de programma-organisatie moet hebben,
- hoe en waar de medewerkers worden geworven en
- hoe de verantwoordelijkheid naar de verantwoordelijke bewindspersoon of secretaris-generaal is ingericht.

Het voorstel geeft antwoord op de volgende vragen:

- Zijn er binnen de organisatie of het werkveld waarin de organisatie opereert omstandigheden die een andere samenstelling van de topstructuur rechtvaardigen?
- Betekent de nieuwe structuur een uitbreiding van het aantal topfuncties of een verandering van de onderlinge verhouding tussen topfuncties?
- Hoe is de benchmark met andere ministeries?
- Past de wijziging binnen de kaders van het kabinetsbeleid en de SGO afspraken?

Procedure voor het instellen van een Programma-DG (Project-DG: idem)

Stappen	Actie door
Op grond van het Kader topstructuur en topfuncties Rijk 2023 wordt vóórafgaand aan de instelling van een programma-DG-functie (PDG) aan BZK instemming gevraagd. De SG van het ministerie dat de functie wil instellen vraagt deze instemming schriftelijk aan de directeur-generaal Digitalisering en Overheidsorganisatie (dgDOO). Het verzoek gaat –na overleg met de directie Ambtenaar en Organisatie (A&O) van DGDOO-vergezeld van een formatievoorstel.	Programma-ministerie; BZK/DGDOO/A&O
De aanvraag wordt getoetst door DGDOO en door de directeur-generaal ABD (DGABD) (als het om een TMG-functie gaat).	DGDOO; DGABD
DGDOO betreft de SG-commissie HRM bij het voorgenomen besluit. Met een pré-advies van de directie A&O wordt het voorstel in deze SG-commissie besproken.	DGDOO; SG-Commissie HRM
dgDOO fiatteert het voorstel namens de minister van BZK en stuurt een brief met de instemming aan het verzoekende ministerie.	Minister BZK/DGDOO
De functie van Programma DG is gekoppeld aan salarisschaal 19 ¹⁵ . De instelling van een PDG komt in de ministerraad aan de orde ¹⁶ .	Programma-minister Minister BZK Ministerraad

¹⁵ Ook de financiële regels moeten bij de start van een Programma DG helder te zijn. In beginsel is het programma- instellende ministerie verantwoordelijk voor de kosten die dat met zich brengt.

¹⁶ De instelling van de Programma DG en de benoeming van de functionaris kunnen in dezelfde MR aan de orde worden gesteld.

Bijlage 3. Voorbeeld brief uitvraag topformatie

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500EA Den Haag

Aan de Secretarissen-Generaal

DGDOO/A&O/O

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500EA Den Haag
Nederland
www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk
[www.linkedin.com/company/
ministerie-van-bzk](https://www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk)

Contactpersoon

Kenmerk

2022-000556042

Uw kenmerk

Datum 21 november 2022
Betreft Rapportage topstructuur en topfuncties 2022

Geachte heer/mevrouw,

Conform de procedure, beschreven in het Kader Topstructuur en Topfuncties Rijk 2017, breng ik bij u onder de aandacht de rapportage en verantwoording over de wijzigingen in topstructuur en topfuncties 2022. Het betreft de mutaties in de topstructuur als geheel en in de indeling van functies vanaf schaal 16 en hoger in de periode 31 december 2021 – 31 december 2022.

De rapportage en verantwoording over de mutaties in de topfuncties dienen door u jaarlijks te worden aangeleverd, zoals beschreven in het Kader Topstructuur en Topfuncties Rijk 2017.

Ik verzoek u bij de rapportage over 2022 gebruik te maken van het bijgevoegde format. Zoals daarin aangegeven vraag ik u ook een organogram mee te sturen met een overzicht van alle topfuncties vanaf schaal 16 bij uw departement. Met het organogram kan de 'hark' van de topformatie op schaalniveau inzichtelijk worden gemaakt. Met alleen de tabel ontstaat geen inzicht hoe de topformatie per departement is opgebouwd en hoe de functies zich tot elkaar verhouden; een goede vergelijking tussen de departementen is dan niet mogelijk.

Ik verzoek u de gevraagde gegevens uiterlijk 1 februari a.s. aan mij toe te (laten) zenden. Bij voorbaat dank voor uw medewerking.

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
namens deze,

Directeur-generaal Digitalisering en Overheidsorganisatie

Pagina 1 van 1

DGDOO/A&O/O

Datum

Kenmerk
2022-0000556042

Topformatie 31 december 2021 – 31 december 2022

Gevraagde gegevens en verantwoording

Graag ontvangen wij alle antwoorden op A en B in één document, waarin de verschillende functies in een logische volgorde worden aangeboden.

A. Per vooraf verantwoorde functie:

1. Naam functie
2. Indien van toepassing: oude schaalniveau
3. Nieuwe schaalniveau
4. Verwijzing naar besluit DGDOO

B. Achteraf verantwoording: Per vervallen, gewijzigde of nieuwe functie vanaf schaal 16:

1. Naam functie.
FGR-naam plus roepnaam. Indien nog van toepassing de naam volgens het Kader Topstructuur.
2. Ressortierend onder welke functie?
3. Stond de functie op de departementale kaart per 31 december 2021?
Zo ja:
 - Onder welke naam:
 - Ressortierend onder:
 - Schaalniveau:
4. Wat is de wijziging (kan meer dan een aspect betreffen)?
 - 4.1 Functie is vervallen.
 - 4.2 Naam is gewijzigd.
 - 4.3 Betreft een nieuwe functie.
 - 4.4 Functie onder welke de betreffende functie hangt.
 - 4.5 Schaalniveau.

Pagina 2 van 3

4.6 De onderbouwing dient de volgende gegevens te bevatten:

- Korte beschrijving hoofdbestanddelen van de functie en van de organisatorische inbedding.
- Korte onderbouwing van de niveau-indeling:
 - aan de hand van de functietyperingen in het Functiegebouw Rijk. Voor een **nieuwe functie** houdt dit in dat in beschouwing worden genomen: de bij de FGR-functietypering genoemde algemene omschrijving en de omschrijvingen van resultaten, speelruimte / kaders, kennis & vaardigheid en contacten en de dikgedrukte **blauwe teksten** in de FGR-functietypering (de verzwaring t.o.v. van het eerst lagergelegen niveau). Zowel een vergelijking met het eerst lagergelegen als het eerst hogergelegen schaalniveau kan zinvol zijn. De beschouwing dient te geschieden in operationele termen met **concrete voorbeelden van werkzaamheden in de functie** en bij voorkeur met vermelding van andere vergelijkbare functies bij het Rijk (referentiefuncties).
 - Voor een functie waarvan het niveau is gewijzigd, dienen in beschouwing te worden genomen de dikgedrukte blauwe teksten in de FGR-functietypering (de verzwaring t.o.v. van het eerst lagergelegen niveau). Zowel een vergelijking met het eerst lagergelegen als het eerst hogergelegen schaalniveau kan zinvol zijn. De beschouwing dient te geschieden in operationele termen met concrete voorbeelden van werkzaamheden in de functie en bij voorkeur met vermelding van andere vergelijkbare functies bij het Rijk (referentiefuncties).

Uitgebreide formatierapporten hoeven niet te worden meegezonden, tenzij dit volgens u de onderbouwing versterkt. Het is mogelijk dat DGDOO/A&O na de rapportage vragen ter verduidelijking stelt. Het is aan het betreffende departement om deze vraag te beantwoorden, niet aan de betrokken UBR-adviseur.

C. Over alle topfuncties vanaf schaal 16

Gelieve een organogram van de topstructuur van het departement bij te voegen met aantallen functies en schaalniveaus.